

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Een stappenplan voor het handelen bij signaleren van
huiselijk geweld en kindermishandeling

voor de scholen van ROOBOL

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inleiding.....	4
Verklaring voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	5
Stappenplan bij het vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling	7
Stap 1: de medewerker heeft een vermoeden	9
Aanbevelingen bij stap 1.....	11
Stap 2: bespreken van een onderbouwd vermoeden met het zorgteam en raadplegen amk, CJG	12
Aanbevelingen bij stap 2.....	14
Stap 3: gesprek met ouders.....	15
Aanbevelingen bij stap 3.....	18
Stap 4: wegen van aard en ernst	19
Aanbevelingen bij stap 4.....	20
Stap 5: Neem twee beslissingen	21
Stap 5a: hulp organiseren en effecten volgen	22
Stap 5b: melden en bespreken met ouders	23
Stap 6: evaluatie en nazorg	24

Voorwoord

Vanaf 1 januari 2011 geldt voor iedere organisatie die werkt met kinderen en ouders de wettelijke verplichting om een meldcode voor kindermishandeling en huiselijk geweld te hanteren.

Huiselijk geweld en kindermishandeling zijn een hardnekkig en niet altijd zichtbaar probleem. In Nederland zijn naar schatting jaarlijks 200 000 volwassenen en 119 000 kinderen slachtoffer. Om te zorgen voor veiligheid en de juiste hulp is het belangrijk dat signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling goed in beeld zijn bij mensen die hier in hun werk zicht op hebben.

De Meldcode helpt beroepskrachten bij hoe ze kunnen handelen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling

De meldcode wordt per 1 januari 2019 aangepast. Melden bij Veilig Thuis wordt bij vermoedens van acute en structurele onveiligheid de professionele norm. Om beroepskrachten te helpen bij het bepalen of hier sprake van is, worden afwegingskaders toegevoegd. Deze worden gemaakt door de beroepsgroepen.

Als er een vermoeden is van acute of structurele onveiligheid is melden bij Veilig Thuis nodig, omdat Veilig Thuis informatie uit verschillende meldingen kan combineren om de veiligheidssituatie beter in te schatten en omdat Veilig Thuis beroepskrachten dan waar nodig kan ondersteunen bij het zorgen voor langdurige veiligheid voor het slachtoffer.

In de eerste helft van 2018 hebben de beroepsgroepen hun eigen afwegingskaders opgesteld. Nu is het moment dat organisaties, beroepskrachten en Veilig Thuis de afwegingskaders testen om ervoor te zorgen dat zij op 1 januari weten hoe hiermee te werken.

Vanaf 1 januari 2019 zijn ze wettelijk verplicht om het afwegingskader te hanteren. Beroepskrachten werken dan officieel met de verbeterde meldcode.

Door de aanpassing van de meldcode komen signalen en vermoedens van ernstig huiselijk geweld of kindermishandeling eerder en vaker in beeld bij Veilig Thuis. Ook wanneer de professional zelf hulp kan bieden of organiseren. Een melding doen betekent immers niet dat de professional de hulpverlening overdraagt, maar dat hij samen met Veilig Thuis werkt aan veiligheid voor het slachtoffer.

Met de aanpassing Meldcode werken we samen aan een betere aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Meer informatie vind je op de website van de Rijksoverheid.

Inleiding

Op 1 januari 2011 is de wet Verplichte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling in werking getreden. In het kader van kwaliteitszorg, geldt de plicht om een meldcode te hanteren voor huiselijk geweld en kindermishandeling, met inbegrip van seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking (ook wel genoemd meisjesbesnijdenis) en eengerelateerd geweld. De verplichting geldt voor organisaties en zelfstandige medewerkers in de gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg, justitie en politie.

Deze meldcode is gebaseerd op het basismodel meldcode [Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling](#) van het Ministerie van VWS en is het vervolg op het 'Protocol Vermoeden kindermishandeling' voor de school en de Friese meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling.

De tekst van dit document is gebaseerd op 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, Stappenplan voor het handelen bij signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling. Basisonderwijs' (2010) van het Expertisecentrum voor jeugd, samenleving en opvoeding (JSO) Bij dit document hoort het document 'Handleiding behorende bij de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Hier zijn de nieuwe afwegingskaders, die vanaf januari 2019 verplicht zijn, aan toegevoegd.

Verklaring voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Het bevoegd gezag van

[naam school]

Overwegende:

- Dat *[naam school]* verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- Dat van de medewerkers die werkzaam zijn bij *[naam school]* op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen en ouders/verzorgers attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- Dat *[naam school]* , een meldcode wenst vast te stellen zodat de medewerkers die binnen *[naam school]* werkzaam zijn, weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- Dat *[naam school]* in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de medewerkers bij deze stappen ondersteunt;
- Dat onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten of andere verzorgers zoals pleegouders;
- Dat onder *kindermishandeling* wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- Dat onder *medewerker* in deze code wordt verstaan: de medewerker die voor *[naam school]* werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de school zorg, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning biedt of anderszins in contact met leerlingen staat;
- Dat onder *leerling* in deze code wordt verstaan: de leerling aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleent;

In aanmerking nemende

- de Wet maatschappelijke ondersteuning
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet bescherming persoonsgegevens;
- de Wet op het primair onderwijs;
- het privacyreglement van *[naam school]*

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

Stappenplan bij het vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling

STAP 1: DE MEDEWERKER HEEFT EEN VERMOEDEN

- observeren
- signalen inventariseren en noteren
- zorg delen met de directie en ib-er (zorgteam), tijdslimiet vaststellen
- verkennend gesprek met de ouders (leerkracht, eventueel met lid zorgteam) tenzij de veiligheid van de leerling in het geding is
- gesprek met de leerling afhankelijk van leeftijd en ontwikkelingsniveau
- de verantwoordelijkheid ligt bij de leerkracht/medewerker

STAP 2: BESPREKEN VAN ONDERBOUWD VERMOEDEN MET ZORGTEAM

- consultatie interne en eventuele externe collega's
- overleg met eventuele andere betrokkenen, zoals jeugdarts en leerplichtambtenaar
- de gegevens uit observatie en inventarisatie bespreken in de zorgteam (leerkracht)
- eventuele consultatie AMK
- de verantwoordelijkheid ligt bij zorgteam

STAP 3: GESPREK MET OUDERS

- uitkomst van de consultaties bespreken met de ouders (zorgteam)
- delen van de zorg met ouders
- de verantwoordelijkheid ligt bij zorgteam

STAP 4: WEGEN VAN AARD EN ERNST

- weeg risico, aard en ernst van de kindermishandeling of het huiselijk geweld:
 - Heb ik op basis van stap 1 t/m 3 een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling?
 - Heb ik een vermoeden van acute of structurele onveiligheid?
- hoe veilig is (de ontwikkeling van) het kind?
- vraag het AMK, de jeugdgezondheidszorg hier een oordeel over te geven

Stap 5: Neem twee beslissingen

STAP 5a: HULP ORGANISEREN EN EFFECTEN VOLGEN

- tijdslimiet vaststellen
- bespreek de zorgen (uitkomst stap 4) met de ouders
- organiseer hulp door ouders en leerling te verwijzen naar Bureau Jeugdzorg (BJZ) of andere hulpverlening, zoals de GGZ
- monitoren of ouders en leerling hulp krijgen
- volg de leerling (zorgteam en leerkracht)
- de verantwoordelijkheid ligt bij de zorgteam

STAP 5b: MELDEN EN BESPREKEN MET OUDERS

- de voorgenomen melding met de ouders bespreken (bij voorkeur met zorgteam)
- melding bij het AMK
- de verantwoordelijkheid ligt bij het zorgteam

Stap 6: evaluatie en nazorg

- procedures en uitkomsten evalueren en zo nodig bijstellen
- alert blijven op welzijn leerling
- signalen en zorgen blijven melden bij BJZ of andere hulpverlening
- nazorg voor betrokken leerkracht en andere betrokken medewerkers regelen
- verantwoordelijkheid ligt bij zorgteam

Stap 1: de medewerker heeft een vermoeden

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten in kaart en leg ze vast.

Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

De bron van het vermoeden kan zijn:

1. U signaleert iets opvallends.
2. Iemand - bijvoorbeeld een leerling – vertelt u een zorgwekkend verhaal over een andere leerling.
3. Een leerling neemt u in vertrouwen over de eigen situatie.

Observeren

Signalen zullen (bijna) nooit direct duidelijkheid geven over de oorzaak. Probeer in deze fase het beeld completer te krijgen. Kijk goed wat u ziet in het gedrag van het kind en van de ouder. Interpreteer niet te snel. Er kan ook iets anders aan de hand zijn.

Signalen inventariseren en noteren

Noteer wat u observeert. In de signalenlijst, die is opgenomen in de handleiding, vindt u een overzicht van mogelijke signalen (handleiding bijlage 1 en 2).

Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen, hoort u schriftelijk vast te leggen. Hiermee houdt u zelf goed zicht op de situatie en kunt u later bij de inspectie verantwoording afleggen, indien dit wordt gevraagd. De gegevens worden bewaard in het leerlingendossier, welke in een gesloten kast wordt bewaard.

Leg in het leerlingendossier de volgende gegevens vast:

- datum, plaats, situatie en de aanwezigen;
- zorgsignalen;
- signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten;
- contacten naar aanleiding van de signalen;
- stappen die worden gezet;
- besluiten die worden genomen;
- vervolgaantekeningen over het verloop.

Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk:

- Worden er ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontcracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
- Leg een diagnose alleen vast als deze is gesteld door een hiervoor opgeleide functionaris (bijvoorbeeld een orthopedagoog).

Zorg delen met zorgteam

Meld uw zorgen en vermoedens over de leerling bij het zorgteam. Spreek samen met het zorgteam een tijdslimiet af voor deze eerste fase (maximaal één maand). Ter voorbereiding kan gebruik gemaakt worden van de basisvragenlijst (handleiding bijlage 3).

Verkennd gesprek met de ouders

Maak een afspraak met de ouders, indien gewenst samen met een lid van het zorgteam. Deel uw zorgen met de ouders, tenzij de veiligheid van de leerling in het geding is. Vertel wat u ziet en of merkt bij de leerling. Wees concreet.

NB

U meldt de signalen bij de leidinggevende van de school, wanneer het gaat om signalen die wijzen op kindermishandeling gepleegd door een medewerker, conform de *Wet Preventie bestijding van seksueel geweld en seksuele intimidatie in het onderwijs, artikel 4 Verplichting en aangifte inzake zedenmisdrijven (meld- en aangifteplicht)*. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Aan het einde van fase 1 besluit u:

Het vermoeden blijkt ongegrond

Het gesignaleerde gedrag duidt niet op kindermishandeling: vervolgstappen zijn niet nodig.

Er is geen bevestiging van het vermoeden

U blijft nauwkeurig registreren wat u bij het kind opvalt of wat u verteld wordt.

Datum vastleggen in uw agenda waarop u uw aantekeningen opnieuw bekijkt (maximaal 2 maanden).

U twijfelt en/of u vindt een bevestiging van uw vermoeden

Dit wordt ingebracht in het zorgteam (fase 2).

Start stap 2 van de meldcode.

Aanbevelingen bij stap 1

- Accepteer kindermishandeling en huiselijk geweld als één van de vele mogelijke oorzaken van onverklaarbaar/opvallend gedrag van een kind.
- Indien een kind u in vertrouwen neemt, beloof dan nooit absolute geheimhouding. Beloof dat u geen volgende stap zult nemen zonder dit met het kind besproken te hebben. Steun het kind in het feit dat het zijn geheim verteld heeft.
- Het vertrekpunt van uw inzet blijft de zorg die u, met de ouders, voor het kind hebt.
- Betrek anderen tijdig in het proces en wacht niet op het moment dat het voor u “zo niet langer kan”. Ga niet de rol van hulpverlener vervullen, maar zorg ervoor dat de zorgen rondom de leerling tijdig in het zorgteam worden besproken. Ga niet overhaast te werk. Wie iets wil bereiken moet zorgvuldig handelen.
- Vertrouw op uw intuïtie en houd het niet voor uzelf, maar praat erover.
- Vaak is het delen van uw zorg met de ouders de beste ingang: blijf bij het concrete gedrag dat u ziet bij het kind. Herkennen ouders de signalen van hun kind ook in de thuissituatie? Bespreek geen vermoedens, stel open vragen (handleiding bijlage 5).
- Ga zorgvuldig om met de privacy van het kind en de ouders. Zie ook hoofdstuk 6 van de handleiding.

Stap 2: bespreken van een onderbouwd vermoeden met het zorgteam en raadplegen amk, CJG

Bespreek de signalen met een deskundig collega, bijvoorbeeld de schoolmaatschappelijk werker, een collega-leerkracht of vertrouwenspersoon

De gegevens uit observatie en inventarisatie bespreken in het zorgteam

De medewerker/leerkracht brengt de gegevens in bij het zorgteam. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van de basisvragenlijst uit fase 1 (handleiding bijlage 1 en 2).

Een lid van het zorgteam (bij voorkeur de schoolmaatschappelijk werker) is verantwoordelijk voor de coördinatie en de voortgang. Deze taak ligt nooit bij de leerkracht van de betreffende leerling. De coördinator houdt het tijdpad in de gaten en stelt een tijdslimiet voor deze fase.

Het zorgteam bekijkt welke gegevens over de leerling beschikbaar zijn en legt dit vast.

Een lid van het zorgteam vraagt zo nodig advies aan:

- het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling;
- het Steunpunt Huiselijk Geweld;
- de jeugdarts van de GGD (schoolarts);
- de leerplichtambtenaar van de gemeente waar de leerling woont.

Zorgvuldig handelen vereist dat men nagaat of er advies gevraagd moet worden bij het AMK. Indien er ook maar enige twijfel bestaat over de oorzaak van de situatie en/of de veiligheid van de leerling, moet het zorgteam advies vragen bij het AMK. Het AMK kan een eerste inschatting maken van de mate waarin de zorgen terecht zijn en of er sprake kan zijn van kindermishandeling of huiselijk geweld. Zie ook hoofdstuk 4 uit de handleiding.

De schoolarts

Nadat de school de zorgen heeft besproken met de ouders (stap 1), kan de schoolarts op verzoek van de CJG een kind oproepen voor onderzoek. De resultaten van het onderzoek worden in het CJG ingebracht voor zover ze betrekking hebben op het vermoeden van kindermishandeling. Hierbij wordt rekening gehouden met de privacy van het kind en de ouders.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat de leerling of gezinsleden onmiddellijk moeten worden beschermd, kan meteen advies gevraagd worden bij het AMK of het SHG. Komt men daar op basis van de signalen tot het oordeel dat onmiddellijk actie moet worden ondernomen, dan kan in hetzelfde gesprek een melding worden gedaan, zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet.

In noodsituaties kan ook contact gezocht worden met de crisisdienst van Bureau Jeugdzorg (BJZ) en/of de politie om direct hulp te bieden.

Aan het eind van fase 2 stelt het zorgteam vast:

Het vermoeden blijkt ongegrond

- Het gesignaleerde gedrag duidt niet op kindermishandeling.
- Vervolgstappen zijn niet nodig.
- Vermelden in het dossier.

Er is geen bevestiging van het vermoeden

- De zorgteam blijft alert en bespreekt het kind nogmaals in een volgend overleg.
- De docent blijft werken aan de vertrouwensrelatie met de leerling.

U twijfelt, of u vindt een bevestiging van uw vermoeden

- Het zorgteam maakt een plan van aanpak met een taakverdeling.
- Start fase 3 van het protocol.

Aanbevelingen bij stap 2

- In het zorgteam zijn vertegenwoordigd: de directeur, de intern begeleider, de betrokken leerkracht, de schoolmaatschappelijk werker en (indien aanwezig) de jeugdarts van de GGD.
- U draagt samen met het zorgteam de verantwoordelijkheid. Het is belangrijk om steeds te overleggen voordat er een stap genomen wordt.
- Volgens de Wet Bescherming Persoonsgegevens hebben ouders het recht op inzage en eventuele correctie in het dossier van hun kind. Gegevens in het dossier dienen zo zorgvuldig en objectief mogelijk beschreven te worden. Wanneer er persoonlijke aantekeningen worden gemaakt, is het belangrijk deze goed op te bergen, bij voorkeur zonder vermelding van de naam (zie bijlage 8 van de handleiding).
- De taak van de school - met betrekking tot kindermishandeling - is het signaleren en het aankaarten bij verantwoordelijke instanties. De school is niet verantwoordelijk voor de hulpverlening, maar kan wel een rol spelen in het bespreekbaar maken van de zorgen over een kind.

Stap 3: gesprek met ouders

Bespreek de signalen met de ouders.

Is er ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de ouder, raadpleeg dan een deskundige collega en/of het AMK.

Gesprek met de ouders:

- overleg binnen het zorgteam wie het beste met de ouders kan praten;
 - bereid het gesprek goed voor;
 - overleg na afloop van het gesprek in het zorgteam over verder te nemen stappen.
1. Informeer de ouders over het doel van het gesprek.
 2. Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan.
 3. Nodig de ouders uit om een reactie hierop te geven.
 4. Kom indien nodig en mogelijk pas na deze reactie met een interpretatie van hetgeen u hebt waargenomen.
 5. Leg het gesprek vast en laat het, indien mogelijk, ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het niet duidelijk wat de oorzaak is van de signalen. Door ouders te informeren en met hen van gedachten te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouders expliciet uit tot het geven van hun mening en vraag door over kindgerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkennen de ouders de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageren de ouders daarop? Hoe gaat de opvoeding? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vinden de ouders daarvan? Hoe ervaren de ouders de opvoeding en hun rol als ouder?

Zie ter voorbereiding hoofdstuk 5 en bijlage 5 van de handleiding.

Wanneer u met anderen hebt overlegd, brengt u de ouders hiervan op de hoogte. Informeer de ouders en zorg voor continue uitwisseling over de ontwikkeling van het kind en de zorgen die u hebt. Ook wordt het met de ouders besproken wanneer er een handelings- of begeleidingsplan wordt ingezet voor het kind. Bespreek ook tussentijds en na afloop de resultaten van het handelings- of begeleidingsplan.

Er kan een begin gemaakt worden met het onderzoeken van kansen en oplossingen, indien de ouders de zorgen herkennen. Daarnaast kunnen handelingsadviezen voor zowel in de groep als thuis, worden uitgewisseld.

Dit traject kan afgesloten worden, wanneer tijdens het gesprek met de ouders blijkt dat de zorgen een andere oorzaak hebben.

(Eventueel) praten met (ouder) kind

Overleg binnen het zorgteam of een gesprek met het kind meerwaarde heeft (zie handleiding bijlage 7 en 8). Met kleine kinderen wordt niet uitgebreid in gesprek gegaan, met oudere kinderen kan dit eventueel wel. Een gesprek heeft het ondersteunen van het kind ten doel. Van tevoren kan afgesproken worden hoe dit gesprek gevoerd kan worden. Zorg ervoor dat een gesprek waardevol is voor het kind. Let op dat de ouders in het gesprek niet veroordeeld

worden. Houd ook in gedachten dat het verkrijgen van informatie niet het hoofddoel is: laat het geen verhoor worden.

Zie ter voorbereiding uit de handleiding hoofdstuk 5 en bijlage 6 voor een gesprek met het jonge kind en bijlage 7 voor een gesprek met een ouder kind.

Aan het eind van fase 3 stelt het zorgteam vast:

Het vermoeden blijkt ongegrond

- Het gesignaleerde gedrag duidt niet op kindermishandeling.
- Vervolgstappen zijn niet nodig.
- Vermelden in het dossier.

Er is geen bevestiging van het vermoeden

- De ouders zeggen de signalen niet te herkennen.
- Het zorgteam bespreekt de leerling nogmaals in een volgend overleg.

U twijfelt, of u vindt een bevestiging van uw vermoeden

- Het zorgteam vervolgt het plan van aanpak.
- Start fase 4 van het protocol.

Aanbevelingen bij stap 3

- Het gesprek met de ouders in deze fase heeft een ander karakter dan in fase 1. De mogelijk bedreigde ontwikkeling van het kind is het uitgangspunt van het tweede gesprek. Het totaalbeeld aan signalen vormt de basis voor het gesprek. Wees bedacht op weerstand en ontkenning bij de ouders. Het tweede gesprek vindt in principe plaats met de leerkracht en een lid van het zorgteam. Soms kan in overleg met het zorgteam van deze samenstelling afgeweken worden.
- Een dergelijk gesprek hoeft niet bedreigend te zijn, mits u de ouders de ruimte geeft hun eigen ideeën te verwoorden.
- Verdiep u bij allochtone ouders extra goed in de manier waarop u hen het beste kunt benaderen. Vraag eventueel advies bij de Centrale Toegang (AMK) of bij hulpverleners die de cultuur van de desbetreffende leerling kennen. In geval van een vermoeden van vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis) of eengerelateerd geweld neemt u met spoed contact op met het AMK.
- Het doen van een melding bij het AMK, zonder dat de signalen zijn besproken met de ouders is alleen mogelijk als:
 - de veiligheid van de het kind, uzelf, of een ander in het geding is;
 - u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouders hierdoor het contact met de school zullen verbreken.Advies vragen bij het AMK mag anoniem en zonder dat dit vooraf met de ouders besproken is.
- Als de ouders te kennen geven ook bezorgd te zijn, dan kunt u samen kijken welke ondersteuning zij kunnen gebruiken. Bij ouders die openstaan voor verandering kan de situatie verbeteren door de ondersteuning die zij krijgen. Deze verbetering is merkbaar aan het gedrag en/of de schoolprestaties van de leerling. Ziet u geen verbeteringen, merkt u dat de ouders het contact uit de weg gaan of problemen die er duidelijk zijn ontkennen, dan kunt u dit beschouwen als een extra signaal.

Stap 4: wegen van aard en ernst

Weeg op basis van de signalen, het ingewonnen advies en het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg vervolgens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Bespreken van de resultaten zorgteam vanuit fase 3

Na maximaal één maand worden alle waarnemingen/gegevens die tot dan verzameld zijn besproken. Ook de informatie uit de gesprekken wordt besproken. Maak tevens een inschatting van de draaglast/draagkracht van de ouders.

Neem bij voorkeur contact op met het AMK, het SHG of de jeugdgezondheidszorg bij het maken van deze weging.

Gebruik bij het wegen van aard en ernst en afwegingskader.

Aan het eind van fase 4 stelt het zorgteam vast:

Het vermoeden blijkt ongegrond

- Er is een andere reden voor het gesignaleerde gedrag. Er wordt gekeken of hulp voor de ouders en/of het kind nodig is, welke hulp aangeboden kan worden en of verwijzing noodzakelijk is.

Er bestaat twijfel over het vermoeden

- Er kan besloten worden tot een extra observatieperiode. Het is belangrijk om duidelijk af te spreken wie wat observeert en hoe lang deze periode duurt. Fase 3 wordt opnieuw doorlopen, waarna een beslissing moet worden genomen.

Het vermoeden wordt bevestigd

- Naar het inzicht van het zorgteam lijkt er een gegronde risico voor kindermishandeling of huiselijk geweld.
- Het zorgteam besluit over te gaan naar stap 5: Het organiseren van hulp of het doen van een melding bij het AMK.

Aanbevelingen bij stap 4

- Voor elke zaak betreffende een vermoeden van kindermishandeling en/of huiselijk geweld kan advies/een consult worden (aan)gevraagd bij het AMK respectievelijk het SHG, zonder de naam van het kind en/of de ouder te noemen.
- Wanneer er in het zorgteam besloten wordt dat er sprake is van gegronde vermoedens van kindermishandeling, dan wordt er een zorgmelding opgesteld vanuit de school. Deze wordt in het derde gesprek met ouders besproken. In principe voert het zorgteam dit gesprek met ouders. Het uitgangspunt zal zijn dat er een gezamenlijke zorgmelding gedaan wordt met de ouders, als de ouders niet instemmen zal er zonder medewerking van ouders een zorgmelding gedaan worden door de school.
- Wanneer een vermoeden van kindermishandeling gemeld wordt bij het AMK, moet men rekening houden met de tijd die het AMK nodig heeft om informatie te verzamelen en mensen te mobiliseren. Het AMK is verplicht de ouders binnen vier tot zes weken na de melding hiervan op de hoogte te brengen. Meldingen bij het AMK hebben ten doel eventuele hulpverlening in gang te zetten. Wanneer de zorgmelding gedaan wordt door een instantie zoals een school, is het AMK is verplicht de ouders te melden wie de melding heeft gedaan.
- Ook kan men bij de politie terecht voor een advies. Bij aangifte van een strafbaar feit doet de politie aan opsporing en start een strafrechtelijk onderzoek.

Stap 5: Neem twee beslissingen

Neem twee bewuste beslissingen, namelijk:

Is melden noodzakelijk?

Melden is noodzakelijk als er sprake is van acute of structurele onveiligheid. Ga in dat geval naar stap 5B

Is hulp verlenen of organiseren (ook) mogelijk?

Hulp verlenen is mogelijk als:

- De professional in staat is om effectieve/passende hulp te bieden of te organiseren.
- De betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp.
- De hulp leidt tot duurzame veiligheid.

Indien hulp verlenen op basis van één van deze punten niet mogelijk is, is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk. Wanneer hulp verlenen wel mogelijk is, ga dan naar punt 5A.

Stap 5a: hulp organiseren en effecten volgen

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u de leerling en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen, organiseer dan de noodzakelijke hulp.

- Het zorgteam coördineert verdere actie en stelt een tijdslimiet.
- Het zorgteam/CJG bespreekt de hulpvraag van de school en de ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft handelingsadviezen voor de leerkracht en adviseert over verdere hulp.
- Het verantwoordelijk-lid van het zorgteam bespreekt - bij voorkeur samen met een ander zorgteamlid - de uitkomst van de bespreking in het zorgteam/CJG met de ouders.
- Bespreek met de ouders de verder te nemen stappen met betrekking tot de geadviseerde hulpverlening voor de leerling en/of de ouder. Geef informatie en maak afspraken over de eventuele indicaties die nodig zijn voor verdere hulp. Verwijs de ouder door en vraag na enige tijd of de ouder contact heeft gehad met de hulpverlening.
- Het zorgteam maakt met de leerkracht afspraken over begeleidings- en zorgbehoeften van de leerling. Stel een handelings- of begeleidingsplan op en voer dit uit. Deel de uitkomst van deze bespreking met de ouders.

Stap 5b: melden en bespreken met ouders

Bespreek de melding vooraf met de ouders, wanneer het zorgteam heeft besloten tot het doen van een melding.

Het gesprek met de ouders wordt bij voorkeur door twee leden van het zorgteam gevoerd. Het verantwoordelijke zorgteamlid bespreekt de melding tevens met de leerling wanneer deze twaalf jaar of ouder is. Het is niet verstandig om dit gesprek door de leerkracht te laten voeren, in verband met het behouden van een band met de leerling.

1. Leg uit waarom u een melding wilt doen en met welk doel.
2. Vraag de leerling en/of de ouders uitdrukkelijk om een reactie.
3. In geval van bezwaren van de leerling en/of de ouders, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren.
4. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen.
5. Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag geeft.

In de volgende gevallen mag u afzien van contact met de leerling en/of de ouders over de melding:

- als de veiligheid van de leerling, uzelf, of een ander in het geding is;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling en/of de ouders hierdoor het contact met de school zullen verbreken.

Aan het eind van stap 5 stelt het zorgteam vast:

Stap 5a

- Ouders werken mee aan de doorgeleiding naar de hulpverlening
- Er is contact gelegd vanuit het zorgteam met de hulpverlening

Stap 5b

- Ouders en eventueel leerling zijn op de hoogte van de melding
- De melding is gedaan

Er kan overgegaan worden naar stap 6

Stap 6: evaluatie en nazorg

Het zorgteam evalueert wat er is gebeurd en de procedures die zijn gevolgd. Het zorgteam volgt de leerling tenminste een half jaar.

- **Volg het effect van de hulp.**
- **Doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.**

Evaluatie

In een bijeenkomst van het zorgteam, waar ook de leerkracht aan deelneemt, worden de genomen stappen en het resultaat besproken. Indien van toepassing wordt de zaak ook besproken met andere betrokkenen. Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.

Het zorgteam controleert ook of de geanonimiseerde gegevens met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling zijn geregistreerd. Deze gegevens worden geregistreerd en bewaard om in kaart te kunnen brengen hoe vaak een vermoeden van kindermishandeling binnen de gehele organisatie voorkomt en op welke wijze daarmee wordt omgegaan. Er wordt gerapporteerd aan het management van de school.

Nazorg

Los van de gekozen weg, blijft de leerkracht zeker vier maanden na evaluatie het gedrag van het kind nauwlettend volgen.

Wanneer daar aanleiding voor is, brengt de leerkracht de leerling opnieuw in het CvB-overleg in (stap 2). Het verantwoordelijke zorgteam-lid zoekt zo nodig opnieuw contact met het AMK of het SHG. Als het kind is aangemeld bij het AMK of SHG en er zijn nieuwe signalen, dan is het van belang deze door te geven aan het AMK dan wel SHG. Het AMK of SHG van kan zo nodig contact opnemen met het gezin of met de betrokken hulpverleningsinstellingen.

Mocht de leerling binnen bovengenoemde termijn de school verlaten, dan meldt de school dit aan het AMK. Een lid van het zorgteam(ib-er) neemt contact op met de school waar de leerling naartoe is gegaan om de zorg over te dragen en stelt ouders hiervan in kennis.

Zorgen rondom het kind kunnen bij de medewerker allerlei twijfels en gevoelens losgemaakt hebben. Naast het feit dat het de verantwoordelijkheid van de medewerker zelf is om twijfels en gevoelens kenbaar en bespreekbaar te maken, is het belangrijk dat hier aandacht aan besteed wordt. Het is van belang dat er ook nazorg voor de medewerkers beschikbaar is. De school dient een medewerker, bij voorkeur de schoolmaatschappelijk werker, deze taak te geven.

Afsluiting

Als gebleken is dat het vermoeden niet gegrond was, dan kunnen de werkaantekeningen worden vernietigd en kan het dossier met betrekking tot dit kind worden afgesloten. Na een half jaar wordt de leerling weer besproken in het zorgteam. Blijken er geen nieuwe signalen te zijn en is de hulpverlening goed op gang gekomen, dan valt de leerling weer

onder de reguliere besprekingen. Wanneer er nieuwe signalen zijn, wordt het stappenplan opnieuw doorlopen.